

Innovatie als fundament voor verdienvermogen

Zuid-Holland vraagt aandacht voor innovatiecampussen, talent, NADI en NII

Nederland heeft de kennis, de bedrijven en de campussen om een toonaangevende innovatie-economie te zijn. De Zuid-Hollandse ecosystemen in life sciences & biotech, quantum en lucht- en ruimtevaart laten zien wat er mogelijk is als overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen samenwerken. Maar die positie is niet vanzelfsprekend. Zonder structurele keuzes in financiering, talent en regie dreigt Nederland zijn voorsprong te verspelen aan landen die wél durven te investeren. De Economic Board Zuid-Holland roept de Tweede Kamer op om die keuzes te maken en ze vast te houden.

1. Innovatiecampussen: investeer in wat werkt en maak keuzes

Aanleiding en probleem

Nederland telt een handvol innovatiecampussen van internationaal kaliber. In Zuid-Holland hebben we het Leiden Bio Science Park, de TU Delft Campus, Biotech Campus Delft, de Erasmus MC Campus en de NL Space Campus. Dit zijn plekken waar wetenschap, bedrijfsleven en talent daadwerkelijk samenkomen en waar Nederlands verdienvermogen wordt gebouwd. Het advies van Wennink benadrukt wat de Economic Board Zuid-Holland al langer signaleert: zonder gerichte versterking van deze ecosystemen verliest Nederland zijn concurrentiepositie. Toch ontbreekt structurele financiering. Campussen werken met tijdelijke subsidies die korter duren dan de innovatiecycli die zij moeten ondersteunen, waardoor ze personeel niet vast kunnen aannemen, infrastructuur niet kunnen doorontwikkelen en onevenredig veel tijd kwijtraken aan subsidieadministratie in plaats van aan innovatie.

Daar komt bij dat Nederland veelbelovende bedrijven verliest op het moment dat het ertoe doet: de groeifase. Op campussen is de vraag naar laboratoriumruimte, cleanrooms en productiefaciliteiten structureel groter dan het aanbod. Wie wil doorgroeien, kan dat in Nederland vaak simpelweg niet, want de ruimte is er niet. Scaleups wijken daardoor uit naar het buitenland, waar fysieke ruimte, kapitaal en fiscale prikkels wél gecombineerd worden aangeboden. Nederland moet zich dus inspannen om de randvoorwaarden uiteengezet door Wennink op orde te krijgen. Elke scaleup die vertrekt, neemt kennis, talent en toekomstig verdienvermogen mee.

De oplossing is niet meer campussen, maar betere campussen. Het kabinet moet per sector aanwijzen waar de groei plaatsvindt en daar structureel in investeren. Die keuze vraagt politieke moed, maar is de enige weg naar een innovatie-economie die echt concurreert. Elke euro die naar een nieuw initiatief gaat waar al een sterk ecosysteem bestaat, is een euro die het bestaande ecosysteem niet versterkt.

De politiek moet kiezen: wijs innovatiecampussen aan als nationale infrastructuur, investeer daar structureel in, en geef bedrijven op en rond die campussen de fysieke en financiële ruimte om in Nederland te blijven groeien.

Aanbevelingen

1. Erken innovatiecampussen als strategische nationale infrastructuur en zorg voor structurele meerjarige financiering via een campusfonds.
2. Faciliteer campusuitbreiding door ruimtelijke procedures te versnellen en campusgrond een aparte bestemming te geven in ruimtelijke plannen.
3. Kies per sector de sterke locaties en investeer daar structureel in. Elke euro die naar een nieuw initiatief gaat voor sectoren waar al een sterk ecosysteem bestaat, is een euro die het bestaande ecosysteem niet versterkt.

2. Talentstrategie: verbind nationaal beleid aan regionale ecosystemen

Aanleiding en probleem

Verschillende ministers werken aan een nationale Talentstrategie gericht op drie pijlers: opleiden en omscholen, activeren van onbenut potentieel, en gericht aantrekken van internationaal toptalent. De Economic Board Zuid-Holland verwelkomt deze koers, want de urgentie is groot. Wennink en Draghi zijn eenduidig: zonder structurele aanpak van het talenttekort komen de grote transitie op het gebied van energie, digitalisering en defensie niet van de grond.

Toch kent de voorgenomen strategie een blinde vlek: de koppeling aan regionale ecosystemen ontbreekt. Nationaal beleid zonder uitwerking in regionale ecosystemen mist precisie en daarmee effectiviteit. Zuid-Holland herbergt internationaal toonaangevende clusters met een acuut en specifiek talentprobleem dat om maatwerk vraagt. Bovendien verliest Nederland internationaal talent door trage procedures en beleidsonzekerheid rondom internationaal talent, juist op het moment dat concurrerende landen hun deuren wijd openzetten.

De Nationale Talentstrategie moet worden uitgewerkt in de regionale ecosystemen. Maak de innovatieve ecosystemen tot ankerpunt van de talentpijplijn en herstel het vestigingsklimaat voor internationaal toptalent.

Aanbevelingen

1. Gebruik de kennis van de regionale partijen om de Talentstrategie uit te voeren. Zij kennen de lokale arbeidsmarkt het best. Regio's met sterke clusters krijgen een actieve rol in de uitvoering, laat regio's samenwerken in plaats van concurreren. Hierbij hoort passende financiering voor regionale organisaties voor de uitvoering.
2. Zorg dat mbo-, hbo- en wo-studenten al tijdens hun opleiding aansluiting vinden bij het bedrijfsleven, zodat zij na afstuderen in Nederland blijven werken aan de innovaties die ertoe doen. En zorg voor adequate huisvesting.
3. Herstel het vestigingsklimaat voor internationaal toptalent: behoud de kennismigrantenregeling en expatregeling, zodat internationaal toptalent de weg weet te vinden naar onze arbeidsmarkt.

3. NADI en NII: maak de coalitiebelofte waar

Aanleiding en probleem

Nederland produceert excellent wetenschappelijk onderzoek, maar er ontbreekt een schakel om dat door te ontwikkelen tot nieuwe industrieën. Kennis die hier blijft liggen vindt vaak alsnog een toepassing in het buitenland, waar de economische vruchten worden geplukt. NADI overbruggt die kloof: de fase waarin het technologisch risico te groot is voor investeerders, maar het pad naar de markt nog te ver voor reguliere onderzoeksfinanciering.

De meerwaarde is internationaal bewezen. DARPA stond aan de basis van het internet, GPS en mRNA-technologie. Elke euro die technologisch risico wegneemt, mobiliseert vele euro's aan privaat vervolgekaptitaal. Investeerders, kennisinstellingen en bedrijven committeren zich om NADI-programma's actief te voeden en door te financieren maar alleen als de opzet klopt: echte onafhankelijkheid, mandaat om te falen en een meerjarig budget dat niet bij elke begroting ter discussie staat.

Zuid-Hollandse bedrijven en kennisinstellingen staan klaar om bij te dragen. Zonder NADI en NII blijft Nederland een land dat baanbrekende technologie uitvindt, maar elders laat bouwen, schalen en vermarkten. Het is nu aan de politiek om door te pakken.

NADI en NII moeten er komen, volgens de afspraken in het coalitieakkoord en zonder compromissen op onafhankelijkheid, mandaat en financiering. Nederland heeft de onderzoekers, de ingenieurs en de ondernemers. Geef hun nu de structuren die zij nodig hebben.

Aanbevelingen

1. Richt NADI op volgens de vijf kernwaarden uit het ontwerpvoorstel: uitzonderlijk talent met mandaat, autonomie, hoge risicotolerantie, snelheid en voldoende schaal. Geen departementale aansturing.
2. Zorg voor een meerjarig budget voor NADI dat niet bij elke begrotingsronde ter discussie staat. Doorbraaktechnologie ontwikkelt zich op tijdschalen die kabinetsperiodes overstijgen.
3. Houd de regering aan de €500 miljoen kapitaalstorting uit het coalitieakkoord en vraag vóór het zomerreces om een concreet oprichtingsplan met tijdlijn.

Economic Board Zuid-Holland staat klaar voor een verdere toelichting op dit paper en is bereid tot gesprek. Wij vertegenwoordigen het bedrijfsleven, de lokale overheden en kennisinstellingen van de meest innovatieve regio van Nederland en wij willen die positie samen met Den Haag verder versterken.